

Academiejaar 2008-2009

Programmagids

Master in de handelswetenschappen

Master HW - Accountancy en Fiscaliteit

Opleidingsonderdeel	Groep	Stp.	Semester	Deeltijds
Erasmus uitwisselingsprogramma IV	Erasmus	1	1 + 2	/
Onderzoeksmethodologie		6	1	/
Masterproef AF		18	1 + 2	/
Consolidatie en IFRS		6	1	/
Advanced Management Accounting		6	1	/
Personen- en vennootschapsbelasting		6	1	/
Interne Controle		6	2	/
BTW en andere belastingen		6	2	/
Externe Controle		6	2	/
Bank - en verzekeringswezen		6	1	/
Vermogensplanning		6	2	/
Beleggingsleer		6	1	/
Beoordelings- en beloningsbeleid		6	1	/
Personeelsstromen		6	1	/
Strategisch HRM		6	2	/
Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen		6	2	/
Globale politieke en juridische omgeving		6	1	/
Internationaal zaken doen		6	2	/
Supply Chain Management		6	1	/
Haveneconomie, transport en logistiek		6	2	/
Governance and operational management		6	2	/

Studiecontract

De opleiding tot master in de handelswetenschappen aan de Lessius Hogeschool sluit rechtstreeks aan bij de bachelor in hetzelfde domein en bouwt voort op de daar verworven competenties.

Zij biedt een verdiepende opleiding aan binnen het vakgebied van de bedrijfseconomische wetenschappen. Deze verdieping van kennis en inzichten heeft betrekking op een aantal van de disciplines maar blijft tegelijkertijd aandacht houden voor aangrenzende deeldomeinen.

In de masteropleiding staan wetenschappelijke inzichten en onderzoekscompetenties centraal. Studenten leren om op een zelfstandige manier complexe problemen uit de bedrijfsomgeving te beoordelen en in een context van multidisciplinariteit en onzekerheid wetenschappelijk verantwoorde oplossingen uit te werken.

Masters kunnen omgaan met een pluraliteit van mogelijke oplossingen en deze samen met de probleemstelling helder en overtuigend communiceren aan zowel vakgenoten als niet-vakgenoten, ook internationaal.

Zij geven creatief richting aan nieuwe en zinvolle onderzoeksthema's en nemen verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en implementatie van economisch verantwoorde oplossingen.

Masters hebben een nuchtere, wetenschappelijke kijk op de werkelijkheid die hen in staat stelt om onderzoek, werkveld en maatschappij efficiënt en doelgericht met elkaar te verbinden.

Erasmus uitwisselingsprogramma IV

Code: HW_oErasmIV
Groep: Erasmus
Studiepunten: 1
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 1 + 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: /
Coördinator: N. N.

Onderzoeksmethodologie

Code: HWMoOM

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Cools Martine, De Beule Filip, De Winne Sophie, Geyskens Kelly, Schoubben Frederiek, Van Beveren Ilke, Van

Rompuys Guido, Van Uytbergen Steve, Verheyen Paul

Coördinator: Van Rompuys Guido

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Onderzoeksmethodologie

Inhoud

GEMEENSCHAPPELIJK GEDEELTE (3 STUDIEPUNTEN)			
METHODE	AANTAL COLLEGES	TOPIC	MATERIAAL
Aanvullingen regressie-analyse	2 à 3	Seizoensale data en dynamische modellen	Studenmund (2006) Ch 12 en Ch 15 Murray (2006) Ch. 17 Syllabus
Factoranalyse	2 à 3	Wanneer gebruiken, assumpties, Theoretische onderbouw Uitwerking van een gesimplificeerd voorbeeld Uitwerking reële gevalstudie	Hair (2006) Ch. 3 Sharma (1996) Ch. 5 Syllabus
Clusteranalyse	2 à 3	Wanneer gebruiken, assumpties, Theoretische onderbouw Uitwerking van een gesimplificeerd voorbeeld Uitwerking reële gevalstudie	Hair (2006) Ch. 8 Sharma (1996) Ch. 7 Syllabus
Logistische regressie	2 à 3	Wanneer gebruiken, assumpties, theoretische onderbouw Uitwerking van een gesimplificeerd voorbeeld	Studenmund (2006) Ch 13 Syllabus

Afstudeerrichtingspecifiek deel:

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein HRM (3 studiepunten)

Het opleidingsonderdeel Onderzoeksmethodologie (docent Sophie De Winne) eigen aan het onderzoeksdomein HRM gaat in op de verschillende fasen van het onderzoeksproces. De colleges lopen parallel met en dienen ter ondersteuning van de masterproef.

Volgende thema's worden behandeld:

1. informatie over de procedure van de masterproef in de afstudeerrichting HRM
2. hoe en waar informatie opzoeken?
3. opzet en organisatie van kwantitatief onderzoek
4. opzet en organisatie van kwalitatief onderzoek
5. datacleaning
6. analysetechnieken in SPSS (beschrijvende cijfers, (M)ANOVA, lineaire en logistische regressie, cluster- en factoranalyse)
7. tips voor het schrijven van een wetenschappelijke tekst

Aan het eind van de cursus moet de student:

1. weten waar relevante (wetenschappelijke) informatie kan gevonden worden en relevante informatie kunnen opzoeken
2. een concrete onderzoeksvraag kunnen formuleren
3. methodologische keuzes kunnen maken en beargumenteren inzake steekproefkader, steekproef, respondent, bevragingmethode en responsstrategie
4. een vragenlijst kunnen opstellen die past bij de gehanteerde bevragingmethode (telefonisch, schriftelijk en face-to-face)
5. data analyseklaar kunnen maken

6. data uit kwantitatief onderzoek en kwalitatief onderzoek kunnen beschrijven en analyseren
7. de gevonden resultaten op wetenschappelijke wijze kunnen rapporteren

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein OM (3 studiepunten)

Dit methodologisch deel gaat in op de aanwending van kwantitatieve methodes voor het oplossen van reële ondernemingsproblemen, waarbij de volgende methodes aangereikt zullen worden:

Optimalisatie

Lineaire Programmatie met aandacht voor modelbouw, gevoeligheidsanalyse en dualiteit

Geheeltallige programmatie (Integer Programming)

Projectplanning

Simulatie

Aan het eind van de cursus moet de student:

Een bedrijfseconomische situatie kunnen omzetten naar een kwantitatief model

Het geconstrueerde model kunnen oplossen met de geschikte methode

Pro's en contra's van de geziene methodes kunnen formuleren

De geldigheid van verschillende technieken kunnen bepalen

Resultaten van de toegepaste methodes interpreteren in termen van de vooropgestelde bedrijfseconomische situatie

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoek sdomein FM (3 studiepunten)

De leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoek sdomein FM wordt opgebouwd op basis van de belangrijkste onderdelen van wetenschappelijke artikels in de finance-literatuur. Voor elk onderdeel van een artikel worden de belangrijkste beslissingen en aandachtspunten (Wat is het doel? Welke alternatieve benaderingswijzen zijn er? Hoe kies je de gepaste aanpak? enz.) kritisch besproken aan de hand van voorbeelden uit (gepubliceerde) papers:

1. De abstract en de introductie
2. Het literatuuroverzicht en de ontwikkeling van de onderzoekshypothese(s)
3. De gegevensverzameling en de steekproefopstelling
4. De econometrische methodologie
5. De bespreking van de resultaten
6. De conclusies
7. De literatuurlijst

Aan het eind van deze leeractiviteit moet de student in staat zijn om een academische paper uit het onderzoeksdomein Financieel Management (zowel in zijn geheel als wat de afzonderlijke bestanddelen van de paper betreft) kritisch te analyseren en te beoordelen. Daarnaast stelt deze leeractiviteit zich tot doel de student verregaande ondersteuning te bieden bij de uitwerking van de masterproef.

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoek sdomein AF (3 studiepunten)

Het opleidingsonderdeel Onderzoeksmethodologie (coördinator Martine Cools) eigen aan het onderzoeksdomein AF (3 studiepunten) biedt ondersteuning voor het uitvoeren van de meesterproef. Het concrete doel is de studenten in staat te stellen de bestaande wetenschappelijke literatuur kritisch te evalueren, en om hen vertrouwd te maken met de onderzoeksmethodes die gangbaar zijn binnen Accountancy en Fiscaliteit.

Inhoud:

1. Inleiding tot de meesterproef
  - Algemene uitleg over de opbouw van de meesterproef en van het methodologische vak
  - Inleidende tips voor het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek (i.v.m. dataverzameling, literatuur, rapporteren...)
  - Aanreiken van thema's voor de literatuurproef: meesterproef door de promotoren
2. Onderzoeksmethodes
  - Survey onderzoek: steekproeftrekking, vragenlijst, dataverzamelingsproces, responsstrategieën, data input en cleaning.
  - Kwalitatief onderzoek: wat is kwalitatief onderzoek, hoe bereik je betrouwbare onderzoeksresultaten op basis van case studies, illustratie met behulp van CAQDAS
  - Verwerken van datareeksen: vertalen van onderzoeksvragen naar data-noden, correlatie versus causaliteit (exogene versus endogene variabelen), data-inspectie en voorafgaande analyse, keuze van de geschikte kwantitatieve methode.
3. Analyseren van de overige onderdelen van een wetenschappelijke paper
  - Abstract, inleiding, literatuuroverzicht
  - Resultaten, discussie, conclusie, referentielijst

Aan het eind van deze leeractiviteit moet de student in staat zijn om een wetenschappelijk artikel uit het onderzoeksdomein Accountancy en Fiscaliteit kritisch te analyseren en te beoordelen. Daarnaast heeft deze leeractiviteit tot doel de student verregaande ondersteuning te bieden bij de uitwerking van de masterproef: hij/zij moet in staat zijn om de meest geschikte onderzoeksmethode te selecteren, deze selectie te motiveren, de data gebruiksklaar maken en op de juiste wijze te analyseren. Verder zal hij/zij leren hoe de masterproef moet opgebouwd worden zodat de gevonden resultaten op een wetenschappelijke wijze kunnen gerapporteerd worden.

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein IZW (3 studiepunten)

Het opleidingsonderdeel Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein IZW gaat in op de verschillende fases en methodes van het onderzoeksproces. Deze leeractiviteit stelt zich tot doel de student het nodige inzicht te bieden bij de methodologische uitwerking van (wetenschappelijk) onderzoek.

Volgende thema's worden behandeld:

1. Inleiding tot onderzoeksmethodologie
  - a. Algemene uitleg over de opbouw van het methodologische vak
  - b. Inleiding tot wetenschappelijk onderzoek: literatuuronderzoek, dataverzameling en -verwerking, rapporteren.
2. Onderzoeksmethodes
  - a. Enquête onderzoek: steekproeftrekking, vragenlijst, dataverzamelingsproces, responsstrategieën, data invoeren en bewerken.
  - b. Kwalitatief onderzoek: wat is kwalitatief onderzoek, hoe bereik je betrouwbare onderzoeksresultaten op basis van gevalstudies, illustratie met behulp van CAQDAS
  - c. Verwerken van datareeksen: vertalen van onderzoeksvragen naar datanoden, correlatie versus causaliteit (exogene versus endogene variabelen), data-inspectie en voorafgaande analyse, keuze van de geschikte kwantitatieve methode.
3. Analyseren van de overige onderdelen van een wetenschappelijke paper
  - a. Abstract, inleiding, literatuuroverzicht
  - b. Resultaten, discussie, conclusie, referentielijst

Aan het einde van de cursus moeten studenten in staat zijn om relevante onderzoeksvragen te kunnen formuleren voor internationale managementproblemen, verschillende relevante onderzoeksmethodologieën kunnen toepassen, vragen (lijsten) kunnen (op)stellen die passen bij de verschillende onderzoeksmethodologieën, en tenslotte data kunnen bewerken, beschrijven en analyseren.

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein Marketing

Het opleidingsonderdeel Onderzoeksmethodologie (docent Kelly Geyskens) eigen aan het onderzoeksdomein Marketing (3 studiepunten) gaat in op de verschillende fasen van het onderzoeksproces. De colleges lopen parallel met en dienen ter ondersteuning van de masterproef. De behandelde topics worden steeds geïllustreerd aan de hand van wetenschappelijke papers uit het domein zodat de student leert hoe men kritisch moet omgaan met een wetenschappelijke paper en tot de masterpaper moet komen.

Volgende thema's worden behandeld:

1. informatie over de procedure van de masterproef in de afstudeerrichting Marketing
  - a. Welke onderzoeken kan je doen (i.e. mogelijke onderwerpen?)
  - b. hoe doe je onderzoek (onderzoeksvragen, onderzoeksopzet...)?
  - c. Hoe zoek je relevante literatuur?
2. opzet en organisatie van kwantitatief onderzoek
3. opzet en organisatie van kwalitatief onderzoek
4. datacleaning
5. analysetechnieken in SPSS (beschrijvende cijfers, (M)ANOVA, lineaire en logistische regressie, cluster- en factoranalyse)
6. tips voor het schrijven van een wetenschappelijke tekst

Aan het eind van de cursus moet de student:

1. weten waar relevante (wetenschappelijke) informatie kan gevonden worden en relevante informatie kunnen opzoeken
2. een concrete onderzoeksvraag kunnen formuleren
3. een concrete onderzoeksvraag kunnen formuleren
4. methodologische keuzes kunnen maken en beargumenteren inzake steekproefkader, steekproef, respondent, bevragingmethode en responsstrategie
5. een vragenlijst kunnen opstellen die past bij de gehanteerde bevragingmethode (telefonisch, schriftelijk en face-to-face)
6. data analyseklaar kunnen maken
7. data uit kwantitatief onderzoek en kwalitatief onderzoek kunnen beschrijven en analyseren
8. de gevonden resultaten op wetenschappelijke wijze kunnen rapporteren

Doelstellingen

Beschrijving

Dit opleidingsonderdeel biedt een overzicht van analysetechnieken die toelaten de meest courant beschikbare data op een kwantitatieve manier te exploreren. In aanvulling op lineaire regressie (zie OMEc III Ba3) wordt in een gemeenschappelijk gedeelte aandacht besteed aan de analyse van seizoenale data, factoranalyse, clusteranalyse en logistische regressie. Bedoeling is dat de studenten:

- leren inzien wat de mogelijkheden van elk van deze technieken zijn;
- welke technieken onder welke voorwaarden kunnen gebruikt worden voor de analyse van cross-sectie datasets resp. tijdreeksdata
- welk soort variabelen vereist zijn om deze technieken te mogen gebruiken;
- computeroutput terzake kunnen interpreteren

In de optiespecifieke delen worden die technieken die relevant zijn voor het uitwerken van de concrete meesterproef verder uitgediept en desgevallend aangevuld (vb. gebruik van panel-datasets). Daarnaast wordt eveneens de nodige ruimte voorzien voor het aanbrengen van de noodzakelijke technieken en methoden van kwalitatief onderzoek.

Na het doorlopen van de volledige cyclus moet elke student in staat zijn:

- zijn/haar meesterproef op een wetenschappelijk verantwoorde manier met een kwantitatieve en kwalitatieve analyse te onderbouwen, maar eveneens;
- een wetenschappelijk onderbouwde aanzet te geven tot het analyseren van een ruime waaier van concrete (bedrijfs) economische problemen vraagstellingen

Studenten kunnen tijdens het academiejaar eveneens verzocht worden mee te werken aan experimenten i.v.m. vernieuwende onderwijsmethoden.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Syllabus samengesteld door de docent(en)
 cursusnota's van de docent
 Capita selecta uit de aanbevolen leermiddelen
 Teksten en slides worden verspreid via Toledo

Aanbevolen leermiddelen

Gemeenschappelijk gedeelte

Verplicht: Geselecteerde hoofdstukken uit

Hair, J.F., et al. (2006), *Multivariate Data Analysis*, Pearson, Prentice Hall, 6th ed., 899 p.

Murray, M.P., (2006), *Econometrics. A Modern Introduction.*, Pearson Addison Wesley, 929 p.

Sharma, S., (1996), *Applied Multivariate Techniques*, John Wiley & Sons Inc., 493 p.

Studenmund, A.H., (2006), *Using Econometrics. A practical Guide*, Pearson Addison Wesley, 5th ed. 639 p.

Aanbevolen: geselecteerde hoofdstukken uit

Brown, W.S., (1991), *Introducing Econometrics*, West Publishing Company, 428 p.

Keller, G., (2008), *Managerial Statistics*, South Western Cengage Learning, 8th ed..

Afstudeerrichtingspecifiek gedeelte

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo.

Operations Management:

Wayne L. Winston, *Operations Research, Applications and algorithms*, 4th edition, Thomson, Brooks/Cole, 2004

Hillier and Hillier, *Introduction to Management Science with Student CDrom*, 3de uitgave, McGraw Hill, 2008.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- Andere: Gemeenschappelijk gedeelte (3 studiepunten) Schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

Schriftelijk examen voor het gemeenschappelijk gedeelte (50%).

Voor de leeractiviteit HRM

Een schriftelijk examen (oefeningen m.b.t. survey design en kwalitatief onderzoek), gecombineerd met een examen aan de computer (oefeningen m.b.t. multivariaatanalyse in SPSS).

Voor de leeractiviteit OM

permanente evaluatie en papers

Voor de leeractiviteit FM

Schriftelijk examen waarbij de student één of meerdere papers uit het onderzoek sdomein Financieel Management voorgelegd krijgt. Vervolgens wordt de student gevraagd om specifieke bestanddelen uit deze paper(s) kritisch te analyseren en eventueel suggesties te doen ter verbetering

Voor de leeractiviteit AF

Een schriftelijk examen, met de nadruk op de kritische bespreking van de verschillende onderdelen van wetenschappelijke papers, alsook mogelijke vragen naar uw aanpak van bepaalde onderzoekstopics.

Voor de leeractiviteit IZW

Een schriftelijk examen, gecombineerd met een praktische toepassing aan de computer (SPSS)

Voor de leeractiviteit Marketing

Een schriftelijk examen (oefeningen m.b.t. survey design en kwalitatief onderzoek), gecombineerd met een examen aan de computer (oefeningen m.b.t. multivariaatanalyse in SPSS).

3e examenperiode (augustus/september)

Analoog aan voorafgaande examenperiodes

Voor de leeractiviteit OM:

Schriftelijk examen

Examencontract

zoals voor de andere reguliere studenten

Begeleiding

HRM:

Sophie De Winne is bereikbaar via telefoon (03/201.18.37 of 016/32.66.85) of via e-mail (sophie.dewinne@lessius.eu)

OM:

Paul Verheyen is bereikbaar via e-mail (paul.verheyen@lessius.eu)

FM:

Steve Van Uytbergen is zowel telefonisch (03/201.18.76) als via e-mail bereikbaar (steve.vanuytbergen@lessius.eu).

AF:

Martine Cools is bereikbaar via email (martine.cools@lessius.eu)

IZW:

Ilke Van Beveren is via e-mail bereikbaar (ilke.vanbeveren@lessius.eu).

Masterproef AF

Code: HWMoMPAF
Groep: /
Studiepunten: 18
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 1 + 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Cools Martine
Coördinator: Verckens Jan Pieter

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Masterproef AF

Inhoud

Een masterproef is een opdracht waarvan het ontwerp aan een aantal algemene principes of richtlijnen moet voldoen. Het is het sluitstuk van de opleiding. De masterproef is de opdracht waarin de algemene, de wetenschappelijke en de domeinspecifieke competenties (nogmaals) worden getoetst. Hierbij ligt de nadruk op de wetenschappelijke competenties en de integratie van de algemene en domeinspecifieke competenties.

De meesterproef binnen de afstudeerrichting AF leidt tot een wetenschappelijke paper van hoge kwaliteit en wordt uitgewerkt in 3 stappen. De promotoren stellen een aantal onderzoekstopics voor waaruit de studenten kunnen kiezen. Eerst bereiden de studenten in groep een literatuurstudie voor. Vervolgens identificeert elke student binnen het gekozen thema een individuele onderzoeksvraag en werkt hiervoor een concreet onderzoeksvoorstel uit. Na goedkeuring door de promotor kan het onderzoek worden uitgevoerd. Het eindresultaat is een paper van academisch niveau. Tijdens de lessen onderzoeksmethode eigen aan het vakgebied AF worden concrete en praktische richtlijnen gegeven om dit proces te ondersteunen.

In totaal telt de meesterproef voor 18 studiepunten:

- De literatuurstudie staat op 4 studiepunten. De evaluatie (van het rapport, de presentatie en de verdediging) gebeurt door de promotor, bijgestaan door de andere docenten.
- Het individuele onderzoeksvoorstel staat op 4 studiepunten. De evaluatie (van het rapport) gebeurt door de promotor.
- De masterpaper staat op 10 studiepunten. De evaluatie (van het rapport, de presentatie, de verdediging en het werk/leerproces) gebeurt door de promotor, assessor1 en assessor2.

Doelstellingen

Beschrijving

In de masterproef toont de student zijn analytisch en synthetisch vermogen en capaciteit om tot een zelfstandige probleemoplossing op academisch niveau te komen. Uit de eindrapportering blijkt de onderzoeksingesteldheid van de student. De student moet tevens aantonen dat hij de verzamelde informatie en de verkregen resultaten heeft geïnterpreteerd in functie van wat relevant is voor de vraagstelling.

Leermiddelen

Aanbevolen leermiddelen

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo.

Werkvormen

Omschrijving

Een geslaagde meesterproef komt tot stand in drie stappen:

1. De collectieve literatuurproef (met 4-5 studenten). Deze omvat een literatuurstudie van het domein van de meesterproef, en zal besluiten met 4-5 relevante (haalbare) onderzoeksvragen.
2. Het individuele onderzoeksvoorstel. Dit document rapporteert hoe de student zijn individuele onderzoeksvraag onderbouwt vanuit bestaande theorie(en), en hoe hij/zij deze vraag methodologisch wenst te onderzoeken. In de mate van het mogelijke wordt hierbij ook de voorbereiding tot de dataverzameling betrokken.

3. De masterpaper: zal worden ingediend als een wetenschappelijke paper, en rapporteert:
- een motivering voor de individuele onderzoeksvraag vanuit de literatuur
  - het theoretische kader
  - de gedetailleerde onderzoeksopzet
  - de dataverzameling
  - de analyse van de data
  - de conclusies (inclusies aandacht voor de bijdrage tot de literatuur en de praktijk).

Evaluatie

Types

- paper/verslag
- presentatie
- permanente evaluatie

1e examenperiode (januari)

1e semester:

Vorbereiding literatuurstudie

- 21 november ten laatste: indienen literatuurstudie
- laatste lesweek 1e semester: mondelinge presentaties van de literatuurstudies

Uitwerken individueel onderzoeksvoorstel:

- 14 januari ten laatste: indienen individueel onderzoeksvoorstel
- de promotor maakt een afspraak met de student voor het bespreken van deze onderzoeksplannen (tussen half en eind januari)

2e examenperiode (juni)

2e semester:

- uitwerken van het individuele onderzoeksvoorstel, dataverzameling, analyse, voorbereiden van het eindrapport (masterpaper)
- Verdediging masterpaper in de laatste weken van juni

3e examenperiode (augustus/september)

Zie algemene richtlijnen Departement Handelswetenschappen. De opdracht voor de septemberzitting zal mee afhangen van de scores behaald op het collectief en individueel deel in de junizitting.

Examencontract

Examen contract niet mogelijk

Begeleiding

Promotoren zijn Martine Cools (martine.cools@lessius.eu), Karen Crabbé (karen.crabbé@lessius.eu), Raf Orens (raf.orens@lessius.eu) en Steve Van Uytbergen (steve.vanuytbergen@lessius.eu)

Consolidatie en IFRS

Code: AF1oConsiFRS

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Clybouw André, Tiest Roger

Coördinator: Orens Raf

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Consolidatie en IFRS

Inhoud

Met betrekking tot de LA consolidatie worden volgende topics besproken:

- o Begrip controle en belangenpercentage,
- o Consolidatieverplichtingen,
- o Consolidatiekring,
- o Consolidatiemethoden en eerste consolidatie,
- o De geconsolideerde jaarrekening (volgens Belgische normen en volgens IFRS),
- o Kritische studie van het consolidatiebesluit van KB 30 januari 2001,
- o De verordening van de Europese Commissie,
- o Harmonisatie, Latente belastingen in de geconsolideerde jaarrekening,

Met betrekking tot de LA IFRS zullen de studenten in een eerste deel een overzicht krijgen van het economisch en institutioneel kader van financiële verslaggeving volgens de IFRS-standaarden. In deze uiteenzetting wordt o.a. terug verwezen naar het IAS-IFRS hoofdstuk van de cursus FRAP uit Ba2 en het schakelprogramma. Vervolgens wordt het IAS-framework besproken. Nadien worden de IAS/IFRS-statements besproken (met uitzondering van enkele gespecialiseerde normen). De statements worden gepresenteerd door de studenten op basis van groepswerking. Daarbij worden de IAS/IFRS-normen niet alleen op zichzelf maar ook in vergelijking met de Belgische wetgeving bestudeerd. In dit geheel zullen de special topics binnen financiële rapportering volgens IFRS zoals latente belastingen, fair value accounting en impairment in elk geval hun plaats vinden. Daarbij zal de aandacht ook uitgaan naar de onder IFRS verplichte opstelling van de kasstroom, de mutaties van het eigen vermogen, de segment- en interimrapportering, alsook de niet-financiële informatie in het jaarverslag. Verder komt de evaluatie van de kwaliteit van gerapporteerde winstcijfers en de invloed van IFRS op de jaarrekening aan bod.

Doelstellingen

Beschrijving

- o Het kennen van de verschillende consolidatietechnieken.
- o Het kunnen maken van toepassingen op consolidatie van op IFRS-gebaseerde jaarrekeningen.

- o Notie hebben van de meest gebruikte IFRS normen (zowel over de waarderings- als presentatiemethoden). Tevens dient de student de verschillen met Belgian GAAP te onderkennen.

Vereiste voorkennis

Competenties

Degelijke kennis van de jaarrekening, deze komt overeen met de eindcompetenties van het opleidingsonderdelen Algemeen boekhouden (BA 1) en Financiële rapportering en analyse (BA 2)

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Handboek: R. Tiest, Vademecum voor de enkelvoudige en de geconsolideerde jaarrekening, Intersentia, 2007
IAS/IFRS standaarden op website NBB
Studiemateriaal geplaatst op Toledo

Werkvormen

Omschrijving

Hoorcolleges aangevuld met werksessies
Voor het deel IFRS is er tevens een groepsopdracht.
De groepsopdracht is driedig:

* Opstellen van een schriftelijke samenvatting van de IAS/IFRS-statement (minimum 2 en maximum 4 bladzijden., lettertype times new roman, tekengrootte 11, enkel interlinie).

* Opstellen van een powerpointpresentatie waarin de statement geanalyseerd wordt en waarbij aandacht besteed wordt aan de gelijkenissen en verschillen met de huidige Belgische wetgeving. Elke presentatie moet minimum 15 en maximum 25 minuten in beslag nemen waarbij verwacht wordt dat elk groepslid een gedeelte van de presentatie mondeling voor zijn rekening zal nemen.

* De studenten die niet presenteren, zullen reageren op de presentatie o.v.v. vraagstelling, kritische bemerking. De studenten presentatoren zullen hierop gepaste antwoorden en reacties geven.

Deze actieve methodiek geeft aanleiding tot een beoordeling waarvan de punten zullen meetellen voor 35% van de eindscore op het vak. De beoordeling zal rekening houden met volgende punten:

* De diepgang, correctheid en het verzorgd karakter van het voorgelegde document en de powerpoint presentatie

* De kwaliteit van de gegeven mondelinge presentatie

* De kwaliteit van de antwoorden en reacties op de vraagstelling van de medestudenten

De bovenstaande opdracht wordt in groep uitgevoerd. Naargelang het aantal ingeschreven studenten kunnen de groepjes 2 tot 4 studenten tellen. De groepen worden samengeteld door de docent.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- presentatie
- permanente evaluatie

1e examenperiode (januari)

LA Consolidatie (50% van de punten) bestaat enkel uit een schriftelijk examen

LA IFRS (50% van de punten) bestaat voor 65% uit een schriftelijk examen en voor 35% uit een groepsopdracht. De kwotering van de groepsopdracht gebeurt op basis van de kwaliteit van de paper, de kwaliteit van de presentatie, de beantwoording van de vragen en permanente evaluatie in de vorm van de deelname in de discussie bij presentaties van de groepsopdrachten van de medestudenten.

3e examenperiode (augustus/september)

LA Consolidatie (50% van de punten) bestaat uit een schriftelijk examen

LA IFRS (50% van de punten) bestaat uit een schriftelijk examen. Dit examen is een uitgebreider schriftelijk examen in vergelijking met de eerste zitting.

Begeleiding

CLYBOUW André: IFRS

TIEST Roger : consolidatie

Advanced Management Accounting

Code: AF1oAMA
Groep: /
Studiepunten: 6
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Nee
Deeltijds: /
Semester: 1
Onderwijstaal: Engels, Nederlands
Docenten: Cools Martine, Weyns Paul
Coördinator: Cools Martine

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Advanced Management Accounting

Inhoud

Dit vak is opgezet in drie modules: 1. Strategic management accounting; 2. Management controle (in samenwerking met de master in operations management); 3. Multinational accounting

- o In de Module *Strategic Management Accounting* worden de volgende thema's behandeld:
  - § Cost allocations, Activity Based Costing, Activity Based Management
  - § Advanced manufacturing technology, JIT, target Costing, Product life-cycle costing
  - § Quality costing, total quality management en management accounting
  - § Value chain analysis en accounting
  - § Customer profitability analysis, competitor analysis
- o De Module *Management Control* legt de nadruk op:
  - § De functie van management controle en het management controle systeem
  - § De verschillende soorten management controle en hun effect
  - § Systemen van financiële resultaatcontrole
  - § Prestatiemeetsystemen en hun effecten (met aandacht voor financiële en niet-financiële maatstaven, de Balanced Score Card, en managementverloning)
- o De Module *Multinational Accounting* behandelt de volgende thema's:
  - § Corporate governance in de context van MNEs, de gevolgen van Sarbanes-Oxley etc...
  - § Inleiding tot International Taxation (wordt uitgediept in de cursus 'BTW en andere belastingen', hier wordt de nodige aanzet gegeven om te kunnen ingaan op Transfer Pricing)
  - § Transfer pricing

Doelstellingen

Beschrijving

De studenten vertrouwd maken met de meer geavanceerde technieken van kostprijsberekening en strategic management accounting (module 1), het gebruik van financiële en niet-financiële maatstaven voor management controle (module 2), en de specifieke eigenschappen en vereisten van management accounting in een internationale omgeving (module 3)

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Voor Strategic Management Accounting:

Hornigren, C.T., S. Datar and G. Foster. 2006. *Cost Accounting, a Managerial Emphasis*. New Jersey, Prentice Hall Inc. 12th ed.

Voor Management Controle en Multinational Accounting:

Merchant, K.A. & W.A. Van der Stede. *Management Control Systems, Performance measurement, evaluation and incentives*. England, Pearson Education, 7th ed.

Evaluatie

Types

- mondeling examen
- paper/verslag
- presentatie

1e examenperiode (januari)

Het schriftelijke examen telt mee voor 60% en het groepswerk telt mee voor 40%. Echter, indien de student geen 55% behaalt op het schriftelijke examen, worden de punten voor het groepswerk niet meegeteld bij het eindresultaat (en telt het schriftelijke examen dus voor 100% als eindresultaat).

Examencontract

niet van toepassing wegens interactieve werkvorm tijdens de sessies

Begeleiding

Strategic Management Accounting: Paul Weyns

Management Control: Martine Cools

Multinational Accounting: Martine Cools met gastcollege door Paul Weyns

Personen- en vennootschapsbelasting

Code: AF1oPersVenBel

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Callens Boudewijn, Van Rompay Christiaan

Coördinator: Crabbé Karen

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Personen- en vennootschapsbelasting

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel bestaat uit 2 modules: enerzijds "Personenbelasting" en anderzijds "Vennootschapsbelasting".

In de module "Personenbelasting" komen de volgende elementen aan bod:

- Inleiding
- Soorten belastingen
- Beginselen van belastingheffing
- Algemene kenmerken
- Wie is onderworpen aan de P.B.?
- Grondslag van de P.B.
- Onroerende inkomsten
- Roerende inkomsten
- Beroepsinkomsten
- Diverse inkomsten
- Aftrekbare bestedingen
- Uitgaven die recht geven op een belastingvermindering
- Aanslag van de echtgenoten en hun kinderen
- Aanslagberekening

De module "Vennootschapbelasting" omvat de volgende elementen:

- Het toepassingsgebied van de Venn.B.
- De juridische grondslag van de Venn.B. (inclusief de bepaling van het fiscaal resultaat)
- De berekening van de belasting en van de voorheffingen
- De verdeling van het maatschappelijk vermogen

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Module "Personenbelasting": *Fiscale Gids*, Standaard Uitgeverij, laatste editie.

Module "Vennootschapsbelasting": Syllabus van de docent.

Evaluatie

Types

- mondeling examen

1e examenperiode (januari)

Mondeling examen voor beide modules.

3e examenperiode (augustus/september)

Mondeling examen voor beide modules.

Examencontract

Mondeling examen voor beide modules.

Begeleiding

Voor vragen i.v.m. de leerstof kan steeds contact worden opgenomen met de docenten.

Interne Controle

Code: AF1oIntCon
Groep: /
Studiepunten: 6
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Callens Boudewijn, Kordel Luc
Coördinator: Cools Martine

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Interne Controle

Inhoud

1. Partim A: Interne Controle
2. Partim B: IT audit & IT governance

Gedetailleerde vakinhoud:

1. Partim A: Interne controle
  - o Relatie interne controle en audit:
    - § Definitie interne controle, definitie auditing, verschillende audittypes
    - § Interne controle systemen, externe controle of externe audit, vergelijking interne- en externe auditberoep
  - o Institutioneel kader van interne audit:
    - § Institute of Internal Auditors (IIA), certificaat Certified Internal Auditor, opdrachten van de interne auditor volgens het IIA, deontologische code
  - o Het coso-rapport:
    - § Doelstellingen van het COSO-rapport, definitie van interne controle, componenten van het interne controlesysteem, beperkingen van het interne controlesysteem
  - o Het interne audit proces:
    - o Beschrijving en evaluatie van het interne controlesysteem:
      - § Walk-through test, proceduretests, transactietests
  - o De operationele audit:
    - § Doelstellingen, methodologie en programma

§ Operationele audit van de belangrijkste transactiecycli: aankoopcyclus, verkoopcyclus, investeringscyclus, personeelscyclus, productie-en voorraadcyclus, boekhoud- en financiële cyclus

§ Dossierbeheer, rapportering en opvolging

2. Partim B: IT audit & IT governance

o Institutioneel kader van IT audit

§ De opdracht en werking van de Information Systems Audit and Control Association (ISACA)

§ Het certificaat Certified Information Systems Auditor (CISA) en Certified in the Governance of Enterprise IT (CGEIT)

§ Opdrachten van de IT auditor volgens ISACA

§ De deontologische code van de IT auditor

§ Algemene auditnormen voor IT audit

o Het COBIT-rapport: een geïntegreerd referentiekader voor interne controle in een geautomatiseerde omgeving

§ Doelstellingen van COBIT

§ Controleobjectieven van COBIT

§ Auditrichtlijnen van COBIT

§ Management richtlijnen van COBIT

§ Overzicht van de COBIT domeinen en processen

o Dimensies van het IT auditberoep

§ Systeem en infrastructuur lifecycle management

§ Levering van IT diensten en ondersteuning

§ Beveiliging van informatie activa

§ Business Continuity en Disaster Recovery

o IT governance

§ De relatie tussen Corporate governance en IT governance

§ De vijf componenten van IT governance

- § Maturiteitsmodellen en IT governance scorecard
- § IT governance implementatie
- o IT audit – Capita selecta
- § Beveiligingsaudit
- § Forensische IT audit
- § Case studie – IT audit – Softwarebom

Doelstellingen

Beschrijving

1. Het kunnen *identificeren* van risico's en het *opstellen* van controledoelstellingen bij interne en externe controle;
2. Het kunnen *analyseren* van bedrijfsprocessen in het kader van risicobeheersing en controle en de koppeling hiervan aan de auditdoelstellingen;
3. Het kunnen *opstellen* van een:
  - intern controleprogramma en verband leggen met de controledoelstellingen; met kennis van de verschillende technieken al naargelang de aard van de jaarrekeningonderdelen;
  - een controleverslag bij interne controle;
4. *Inzicht* hebben in:
  - het algemeen theoretisch kader rond interne controle en externe controle;
  - de verschillende vormen van controle en hun doelstellingen;
  - het gebruik van steekproeftechnieken en hun toepasbaarheid
5. Het kunnen *inschatten en interpreteren* van de impact het gebruik van geautomatiseerde informatiesystemen op het systeem van interne controle van een organisatie een belangrijke leerdoelstelling.
6. Daarnaast streeft dit vak na dat studenten *een inzicht kunnen verwerven* in de mogelijkheden, de beperkingen en de risico's van de inzet van informatie technologie op de bedrijfsvoering en dit in het kader van het deugdelijk bestuur van de inzet van technologie (IT governance).
7. Tenslotte wil dit vak ook studenten competenties laten verwerven om geschikte management rapporteringen (controle rapportering, risicorapportering, IT governance rapportering) *op te stellen* en te *interpreteren* met het oog op het nemen van juiste management beslissingen in verband met de inzet van technologie in de bedrijfsvoering.

Vereiste voorkennis

Competenties

In principe is er, buiten het voorziene lessenspakket Informatie Management I en II, geen specifieke voorkennis vereist. Een vorm van intellectuele nieuwsgierigheid is echter een pluspunt om het bestudeerde vakgebied dat op de kruising ligt van Audit & Controle, Governance, management theorie en informatie management, te ontdekken.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

De cursusnota's en slides die via het leerplatform worden aangeboden en de referenties naar aanbevolen IT Governance en IT controle lectuur die tijdens de cursussessies wordt besproken.

Aanbevolen leermiddelen

Alle materiaal dat betrekking heeft op de common body of knowledge van de het CISA (Certified Information Systems Auditor) certificaat.

Werkvormen

Omschrijving

Door het bijwonen en volgen van de colleges verwerft de student zijn basiskennis. Tijdens de colleges wordt verwezen naar aanvullende lectuur die de student zelf kan verwerken. Die verwerking wordt gestimuleerd door het opleggen van drie assignments tijdens de cursisperiode, waarvan er één opgeleverd moeten worden tijdens de cursisperiode. Het derde assignment is de examencase.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- permanente evaluatie

2e examenperiode (juni)

De cursist krijgt assignments die hij / zij moet voorbereiden, uitwerken en verwerken om er schriftelijk over te rapporteren. Assignment 1 is een schriftelijke opdracht waarbij de student recente publicaties, studies of enquêtes uit het IT governance en IT controle vakgebied moet verwerken, matchen en vergelijken en daaromtrent een opinie moet formuleren, aangevuld met eigen ervaringen en inzichten. Assignment 2 verplicht de student op het internet en in de literatuur gericht zoeken naar wetmatigheden uit het IT governance en IT controle vakgebied en hierover te rapporteren. Assignment 3 - de examencase - laat de student toe een maturiteitsonderzoek te doen naar een IT incident op basis van een videocase. De student rapporteert hierover schriftelijk. De cursist legt ook een geloten boek schriftelijke examenproef af aan de hand van oefenvragen over de behandelde leerstof.

3e examenperiode (augustus/september)

Indien onvoldoende, krijgt de student de kans om de assignments aan te vullen en waar nodig bij te sturen. De cursist legt opnieuw een geloten boek schriftelijke examenproef af aan de hand van oefenvragen over de behandelde leerstof.

Begeleiding

Het contact verloopt op weekbasis voor, tijdens en na de hoorcolleges. Verder contact is asynchroon via Toledo en per e-mail op luc.kordel@lessius.eu

BTW en andere belastingen

Code: AF1oBTWea

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Beheydt Bart, Crabbé Karen, Dieltiens Eugeen, Van Uytbergen Steve

Coördinator: Crabbé Karen

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- BTW en andere belastingen

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel bestaat uit 2 modules: enerzijds "Btw" en anderzijds "Andere belastingen".

In de module "Btw" komen de volgende elementen aan bod:

- Inleiding
- Btw-belastingplicht
- Werkingssfeer
- Maatstaf van heffing
- Tarief van de belasting
- Vrijstellingen
- Aftrek van voorbelasting
- De voldoening van de belasting
- Bijzondere regelingen
- Algemene procedure inzake btw

In de module "Andere belastingen" worden de volgende elementen behandeld:

- Internationale fiscaliteit
- Registratierechten
- Schenkings- en successierechten
- Overige belastingen (beknopt)
- Sociale zekerheidsbijdragen voor werknemers en zelfstandigen

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Syllabi van de docenten

Aanbevolen leermiddelen

voor het deel internationale fiscaliteit: *Fiscale Gids*, Standaard Uitgeverij, laatste editie vanaf afdeling 80 + wetenschappelijke artikels (zullen op toledo ter beschikking gesteld worden).

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- mondeling examen

2e examenperiode (juni)

Mondeling examen voor de module "Btw" en schriftelijk examen voor de module "Andere belastingen".

3e examenperiode (augustus/september)

Mondeling examen voor de module "Btw" en schriftelijk examen voor de module "Andere belastingen".

Examencontract

Mondeling examen voor de module "Btw" en schriftelijk examen voor de module "Andere belastingen".

Begeleiding

Naast de cursus en het materiaal op de leeromgeving kunnen de studenten steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichting.

Externe Controle

Code: AF1oExtCon
Groep: /
Studiepunten: 6
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Van Brussel Lieven, Van Impe Patrick
Coördinator: Orens Raf

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Externe Controle

Inhoud

- Partim A: Wettelijke controle-opdrachten
- Partim B: Extra controle-opdrachten: due diligence, forensische audit

Gedetailleerde vakinhoud:

Partim A: Wettelijke controle-opdrachten

- Externe controle en audit:
  - controle, accounting en audit, audittypes
  - Het institutioneel kader van de externe audit in België, in het buitenland: controle normen IBR, ISA
- De derde millenium auditor:
  - auditrisico beoordeling doorheen een strategische bril, bedrijfsmetingproces, analyse van de ondernemingsprocessen, risicobeoordeling, resultaatmeting, continue verbetering
- Testen:
  - Materialiteit en risico:
  - Soorten controles en audittests: vormen van controles, inventarisatie fysieke telling, confirmaties, boeken en verantwoordingsstukken, observatie, inlichtingen bij cliënten, rekenkundig nazicht, analytische testen
  - Steekproeven en statistische methoden in de audit
- Dossierbeheer en rapportering in de audit:
- Financiële audit:
  - doelstellingen, methodologie en programma
  - de financiële audit van de jaarrekening: vaste activa, vlottende activa, eigen vermogen, vreemd vermogen, kosten en opbrengsten, belastingen, resultaatverwerking
  - dossierbeheer en werkpapieren, afsluiting van de audit, rapportering

Partim B: Extra controle-opdrachten: due diligence, forensische audit

- Due diligence: soorten, aandachtspunten, verslaggeving, normen
- Forensische audit (incl. gerechtelijke opdrachten): soorten, aandachtspunten, normen
- Gevallenstudies wettelijke en andere opdrachten
- Gevallenstudies due diligence opdrachten
- Gevallenstudies forensische audit

Doelstellingen

Beschrijving

1. Het kunnen *identificeren* van risico's en het *opstellen* van controledoelstellingen bij externe controle;
2. Het kunnen *opstellen* van een:
  - a. extern controleprogramma en verband leggen met de controledoelstellingen; met kennis van de verschillende technieken al naargelang de aard van de jaarrekeningonderdelen;
  - b. een controleverslag bij een externe controle;
3. Het kennen van de verschillende soorten *revisorale opdrachten* en hun draagwijdte ervan. Hierbij wordt in belangrijke mate aandacht geschonken aan de *due diligence* opdrachten en waardebeoordeling van ondernemingen.
4. Inzicht hebben in de *deontologie* van het audit- en accountantsberoep in België;
3. Notie hebben van de internationale *ISA normen*.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Dries, R., Van Brussel L. en Willekens, M. 'Handboek Auditing' Antwerpen Intersentia
Ander verplicht studiemateriaal wordt aangekondigd door de docenten

Werkvormen

Omschrijving

hoorcolleges

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- mondeling examen

2e examenperiode (juni)

LA wettelijke controleopdrachten (docent Lieven Van Brussel): mondeling
LA externe controleopdrachten (docent Patrick Van Impe): schriftelijk

3e examenperiode (augustus/september)

wordt meegedeeld door de docenten

Begeleiding

LA wettelijke controle opdrachten: Lieven Van Brussel

LA externe controle opdrachten: Patrick Van Impe

Bank - en verzekeringswezen

Code: FM1oBkVerzW

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Franck Tom, Van Heukelom Pieter

Coördinator: Franck Tom

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Bank- en verzekeringswezen

Inhoud

Binnen de module "Bankwezen" krijgen de studenten in de eerste plaats een overzicht van de verschillende soorten financiële instellingen en hun voornaamste activiteiten. Met het oog op het beschrijven van de omgeving waarbinnen financiële instellingen actief zijn, wordt vervolgens het relevante reglementaire kader besproken. In het derde deel van deze module wordt het (risico-)beheer van financiële instellingen behandeld. Doorheen deze module worden ook nog enkele recente ontwikkelingen in het bankwezen bestudeerd.

In de module "Verzekeringswezen" worden de studenten vertrouwd gemaakt met het typische verzekeringsjargon en met de werking van de belangrijkste verzekeringsproducten, met bijzondere aandacht voor risicoanalyse. Ook de voornaamste mathematische aspecten van verzekeringen komen daarbij aan bod.

Deel 1: Overzicht van het verzekeringswezen

1. Ontstaan en ontwikkeling van het verzekeringswezen
2. Classificaties in de verzekeringen
3. De verzekeringssector als economische factor
4. De distributie van verzekeringsproducten
5. De wet op de landsverzekering
6. Overzicht van de voornaamste verzekeringstakken
7. De Belgische en Europese omgevingsfactoren

Deel 2: Risicobeheer in de onderneming

1. Inleiding
2. Doelstellingen
3. Identificatie van de risico's
4. Evaluatie van de risico's
5. Risicoreductie door spreiding en diversificatie
6. Risicotransferen via contractuele weg
7. Vrijstellingen vanuit praktisch standpunt

Deel 3: Modellen

1. Denkwijze van de risicobeheerder
2. Studie van "EFQM"
3. Verzekeringsoverzicht producten particulier/ ondernemingen
4. Casestudy 1 en 2
5. Dienstverlening van een verzekeraar
6. Schadebeheer en vergoedingen

Doelstellingen

Beschrijving

Dit opleidingsonderdeel stelt zich tot doel de studenten vertrouwd te maken met de algemene werking van financiële instellingen. Zowel de traditionele "bancaire" activiteiten als de verzekeringsactiviteiten komen daarbij aan bod.

Vereiste voorkennis

Competenties

Basisbegrippen van ondernemingsfinanciering, financiële rapportering en financiële algebra.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Voor de module Bankwezen:

Casu, B., Girardone, C. Molyneux, P. (2006), *Introduction to Banking*, Prentice Hall, 526 blz.

Voor het gedeelte Verzekeringswezen:

Claes, P. (2004), *Risicomangement*, Stenfert Kroese, 300 blz.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

Schriftelijk, gesloten boek examen.

3e examenperiode (augustus/september)

zie 1e Examenperiode

Examencontract

Idem als voor reguliere studenten.

Begeleiding

De student kan naast de colleges en de leermiddelen op het leerplatform steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichtingen.

Vermogensplanning

Code: FM1oVermPI

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Dieltiens Eugeen, Van Uytbergen Steve

Coördinator: Van Uytbergen Steve

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Vermogensplanning

Inhoud

Binnen het geheel van deze cursus wordt aandacht geschonken aan de belangrijkste privaatrechtelijke, vennootschapsrechtelijke én fiscale aspecten van vermogensplanning. Aan de hand van talrijke toepassingen en praktijkvoorbeelden wordt ernaar gestreefd dat de studenten de competentie verwerven om aan (relatief eenvoudig) privé-vermogensbeheer te doen. Concreet bestaat het opleidingsonderdeel "Vermogensplanning" uit vier delen. Het eerste deel is daarbij puur inleidend en behelst met name een *begripsafbakening*. In het tweede deel wordt de studenten aangeleerd hoe een *particuliere vermogenssituatie* dient te worden geanalyseerd en geëvalueerd. Hierbij wordt tevens een overzicht gegeven van de ter beschikking staande particuliere vermogensbronnen en –aanwendungen. In deel drie worden de hoofdlijnen van de in het kader van vermogensplanning meest relevante rechtstakken besproken: huwelijksvermogensrecht, erfrecht en fiscaal recht (meer bepaald schenkings- en successierechten). De eigenlijke *planningstechnieken* vormen tenslotte het onderwerp van het derde en laatste deel.

Doelstellingen

Beschrijving

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel moeten de studenten in staat zijn om (1) een inventaris op te maken van de vermogenssituatie van particulieren, (2) een financieel toekomstplan uit te werken voor particulieren aan de hand van de ter beschikking staande financiële, juridische, fiscale en verzekeringstechnische instrumenten, en (3) de relevante overwegingen te maken bij de specifieke financiële beslissingen waarmee de doorsnee particulier zich tijdens zijn levensloop typisch geconfronteerd ziet.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Handboek: Cools, H., *Almanak Vermogensplanning*, Standaard Uitgeverij (laatste editie).

Werkvormen

Omschrijving

Tijdens de hoorcolleges worden de theoretische en juridische fundamenten van vermogensplanning besproken en aangevuld met talrijke oefeningen en praktijkvoorbeelden.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen bestaande uit open theorievragen en toepassingen. De toepassingen hebben daarbij het grootste gewicht.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen bestaande uit open theorievragen en toepassingen. De toepassingen hebben daarbij het grootste gewicht.

Examencontract

Schriftelijk examen bestaande uit open theorievragen en toepassingen. De toepassingen hebben daarbij het grootste gewicht.

Begeleiding

Naast het handboek en het materiaal op de leeromgeving kunnen de studenten steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichting.

Beleggingsleer

Code: FM1oBeLr

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Dewaelheyns Nico, Schoubben Frederiek

Coördinator: Dewaelheyns Nico

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Beleggingsleer

Inhoud

Het opleidingsonderdeel "Beleggingsleer" bestaat uit twee modules: "Financiële markten, portefeuilletheorie en evenwichtsmodellen" en "Vastrentende instrumenten, derivaten en actief portefeuillebeheer".

In de eerste module (*Financiële markten, portefeuilletheorie en evenwichtsmodellen*) wordt een overzicht gegeven van de verschillende instrumenten die op de financiële markten beschikbaar zijn, de methodes waarop ze verhandeld worden en de manieren waarop ze in een beleggingsportefeuille kunnen opgenomen worden (bv. via beleggingsfondsen of via directe aankoop effecten). In het deel over portefeuilletheorie wordt besproken hoe het risico en het rendement van een financieel actief gemeten kunnen worden en hoe die kennis gebruikt kan worden bij het vormen van optimale beleggingsportefeuilles. Vervolgens komen de belangrijkste financiële evenwichtsmodellen (bv. capital asset pricing model, arbitrage pricing theory models, etc.) en de efficiëntie van de kapitaalmarkten aan bod.

De tweede module bevat een grondige analyse van *vastrentende instrumenten, derivaten en actief portefeuillebeheer*. Na een overzicht van de prijsbepaling van vastrentende effecten en de termijnstructuur van intrestvoeten wordt aandacht geschonken aan de samenstelling en het risicobeheer van obligatieportefeuilles. Vervolgens worden het waarderen van opties, futures en andere afgeleide financiële producten en hun toepassingen binnen portefeuillebeheer behandeld. Module twee eindigt met een bespreking van actief portefeuillebeheer: hoe de performantie van een beleggingsportefeuille kan beoordeeld worden, wat de mogelijkheden van internationale diversificatie zijn, etc.

Doelstellingen

Beschrijving

Het opleidingsonderdeel "Beleggingsleer" heeft als doel de studenten vertrouwd te maken met de belangrijkste theorieën en concepten in verband met het samenstellen en waarderen van beleggingsportefeuilles. Na het volgen van het opleidingsonderdeel moeten studenten in staat zijn op een gefundeerde manier financiële instrumenten te waarderen, die instrumenten samen te brengen in portefeuilles en het risico van die portefeuilles te kunnen inschatten en opvolgen.

Vereiste voorkennis

Competenties

Studenten moeten vertrouwd zijn met de basisconcepten van financiële algebra, financiële theorie en financiële instrumenten.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Handboek: Bodie, Z., A. Kane & A.J. Marcus (2007/2008), *Investments* (7th Edition), McGraw-Hill.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

Schriftelijk, gesloten boek examen.

50% van de score voor *Financiële markten, portefeuilletheorie en evenwichtsmodellen*

50% van de score voor *Vastrentende instrumenten, derivaten en actief portefeuillebeheer*

3e examenperiode (augustus/september)

zie 1e examenperiode

Examencontract

Idem als voor reguliere studenten.

Begeleiding

Naast het handboek en het materiaal op de leeromgeving kunnen de studenten steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichting.

Beoordelings- en beloningsbeleid

Code: HR1oBBBel

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: De Winne Sophie, Hendrickx Frank, Moreels Ann

Coördinator: De Winne Sophie

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Beoordelings- en beloningsbeleid

Inhoud

Het opleidingsonderdeel Beoordelings- en beloningsbeleid gaat in op het HR-beleid en de juridische aspecten inzake beoordeling en beloning van personeel. Beoordelings- en beloningsbeleid staat als eerste opleidingsonderdeel geprogrammeerd binnen de afstudeerrichting Humanresourcesmanagement (HRM). Daarom zal er een inleidend college gegeven worden over de evolutie van traditioneel personeelsbeheer naar HRM en over de verschillende functionele domeinen binnen HRM (bv. werving en selectie, opleiding, beoordeling, enz.). Tot slot wordt de competentie 'communiceren' aangeleerd. Het opleidingsonderdeel bestaat dus uit 3 luiken:

1. HRM luik (docent Sophie De Winne)
2. Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)
3. Competentieluik (docent Ann Moreels)

Luik 1: Beoordelings- en beloningsbeleid (4 studiepunten)

Volgende thema's worden behandeld:

1. Evolutie van personeelsbeheer naar HRM
2. Functiestudie en –analyse
3. Competentiemanagement (als alternatief voor functiestudie)
4. Beoordelingssystemen
5. Beloningssystemen
6. De loonkloof tussen mannen en vrouwen
7. Functiewaardering
8. Basisconcepten zoals validiteit, betrouwbaarheid, procedurele, interactionele, en distributieve rechtvaardigheid

Luik 2: Juridische aspecten van beoordeling en beloning (1 studiepunt)

Volgende thema's worden behandeld:

1. Loon en loonbescherming
2. Gelijk loon voor gelijk werk

Luik 3: Competentieontwikkeling Communiceren (1 studiepunt)

Diverse gespreksvormen (bv. functioneringsgesprek, beoordelingsgesprek, enz.) zullen behandeld worden tijdens een workshop (1 dag), zowel theoretisch als in de vorm van oefeningen. De studenten krijgen feedback van de docent en van de medestudenten.

De kerncompetenties die verworven moeten worden in het opleidingsonderdeel zijn evenredig verdeeld over de verschillende luiken, i.e. HRM-luik, juridisch luik en competentieluik.

Doelstellingen

Beschrijving

Aan het eind van de cursus moet de student:

1. inzicht hebben in de instrumenten die gebruikt worden om functies en competenties te analyseren
2. inzicht hebben in de verschillende HR-instrumenten waarmee een organisatie waardevolle medewerkers kan beoordelen en belonen
3. keuzes inzake beoordelings- en beloningsbeleid in een juridische context kunnen plaatsen
4. een praktijkprobleem m.b.t. beoordelen en/of belonen op een kritische en systematische wijze kunnen analyseren

- en een voorstel tot oplossing formuleren
5. kritisch kunnen reflecteren over de thema's (zowel functioneel/technische als juridische aspecten) die aan bod gekomen zijn
  6. zelfstandig een logische, duidelijke, intern consistente en inhoudelijk verantwoorde redenering kunnen opbouwen n.a.v. specifieke vragen over thema's (zowel functioneel/technische als juridische aspecten) die aan bod gekomen zijn
  7. weten aan welke criteria goede communicatie voldoet, hoe deze criteria veranderen al naargelang de context en het soort gesprek en deze criteria in acht nemen bij het communiceren

De kerncompetenties die verworven moeten worden in het opleidingsonderdeel zijn evenredig verdeeld over de verschillende luiken, i.e. HRM-luik, juridisch luik en competentieluik.

Vereiste voorkennis

Competenties

Basiskennis uit het opleidingsonderdeel 'Mens & Organisatie' (Ba3) is aangewezen.
Basiskennis van 'Sociaal Recht' is aangewezen.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

HRM luik (docent Sophie De Winne)

Lievens, Filip (2006). *Handboek Human Resource Management. Back to basics*. Leuven: Lannoo Campus.
Aanvullingen (artikels, slides etc.) worden verspreid via Toledo.

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)

Een bundel met sociale wetgeving.
Teksten en commentaren worden verspreid via Toledo.

Competentieluik (docent Ann Moreels)

Informatie en teksten worden verspreid via Toledo.

Aanbevolen leermiddelen

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- permanente evaluatie

1e examenperiode (januari)

HRM luik (docent Sophie De Winne) (14/20)

De evaluatie bestaat uit 2 delen:

- (1) individuele opdracht (3/20)
- (2) schriftelijk examen (11/20)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (3/20)

Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (3/20)

De competentie 'Communiceren' wordt aangeleerd en geëvalueerd tijdens een workshop (1 dag).

De student wordt beoordeeld op de kwaliteit van de voorbereiding van de opdracht voor de workshop, zijn/haar aanwezigheid, positieve en actieve medewerking tijdens de dag en een kort overzicht van leerpunten (gemaakt door de student na de workshop).

Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor elk luik minstens een voldoende te behalen.

3e examenperiode (augustus/september)

Studenten die niet geslaagd zijn op het opleidingsonderdeel Beoordelings- en beloningsbeleid moeten een examen afleggen dat de drie luiken behelst.

HRM luik (docent Sophie De Winne) (14/20)

(1) individuele opdracht (3/20)

(2) schriftelijk examen (11/20)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (3/20)

Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (3/20)

Uitwerken van een paper met (1) theoretische en technische informatie over één specifieke gespreksvorm en kritische bedenkingen en (2) de neerslag van een eigen ervaring met deze gespreksvorm.

Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor elk luik minstens een voldoende te behalen.

Examencontract

Geen examencontract mogelijk.

Begeleiding

Sophie De Winne is bereikbaar via telefoon (03/201.18.37 of 016/32.66.85) of via e-mail (sophie.dewinne@lessius.eu).

Frank Hendrickx is bereikbaar via telefoon (016/32.52.66) of via e-mail (frank.hendrickx@law.kuleuven.be).

Ann Moreels is bereikbaar via e-mail (ann.moreels@lessius.eu).

Personeelsstromen

Code: HR1oPersStr

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Forrier Anneleen, Hendrickx Frank, Moreels Ann

Coördinator: Forrier Anneleen

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Personeelsstromen

Inhoud

Het opleidingsonderdeel Personeelsstromen gaat in op het HR beleid en de juridische aspecten inzake instroom, doorstroom en uitstroom van personeel in de organisatie. Daarnaast wordt de competentie interviewen aangeleerd. Het opleidingsonderdeel bestaat uit 3 luiken:

1. Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)
2. HRM luik (docent Anneleen Forrier)
3. Competentieluik (docent Ann Moreels)

Luik 1: Juridische aspecten van personeelsstromen (2 studiepunten)

Volgende thema's worden o.a. behandeld

1. Sociaal recht in het algemeen
2. De arbeidsrelatie en schijnzelfstandigheid
3. Vorm en inhoud van de arbeidsovereenkomst
4. Ontslag: algemeen
5. Ontslag: de dringende reden
6. Wijziging van de arbeidsvoorwaarden
7. Arbeidsmarktdiscriminatierecht

Luik 2: HRM aspecten van personeelsstromen(3 studiepunten):

Volgende thema's worden o.a. behandeld

1. Personeelsplanning
2. Instroom: werving- en selectie
3. Doorstroom: loopbaanbeleid en opleidingsbeleid
4. Uitstroom: retentiebeleid, ontslag

Luik 3: Competentieontwikkeling Interviewen (1 studiepunt)

Diverse interviewstructuren, -technieken en -vaardigheden worden behandeld tijdens een workshop (1 dag), zowel theoretisch als praktisch via oefeningen. De studenten krijgen feedback van de docent en van de medestudenten.

Gezien de kerncompetenties van het opleidingsonderdeel evenredig verdeeld zijn over de verschillende delen (Juridisch luik (luik 1), HRM luik (luik 2) en Competentieluik (luik 3), moeten studenten voor ieder deel minstens een voldoende

behalen om het opleidingsonderdeel succesvol af te sluiten.

Doelstellingen

Beschrijving

De cursus beoogt niet enkel de ontwikkeling van kennis, maar heeft ook tot doelstelling het vermogen tot kritisch reflecteren te ontwikkelen en de student aan te leren de kennis opgebouwd in het opleidingsonderdeel toe te passen. Aan het eind van de cursus moet de student:

1. de personeelsbeschikbaarheid en -behoefte kunnen inschatten en op elkaar kunnen afstemmen
2. geschikte wervings- en selectieprocedures kunnen op punt stellen
3. kennis hebben over en inzicht hebben in loopbaanbeleid
4. kennis hebben over en inzicht hebben in opleidingsbeleid
5. kennis hebben over en inzicht hebben in retentiebeleid
6. keuzes inzake personeelsstromen kunnen plaatsen in een juridische context
7. de competentie 'interviewen' ontwikkeld hebben

De kerncompetenties die verworven moeten worden in het opleidingsonderdeel zijn evenredig verdeeld over de verschillende luiken, i.e. HRM-luik, juridisch luik en competentieluik.

Vereiste voorkennis

Competenties

Voorkennis over 'Mens&Organisatie' is aangewezen
Basiskennis van Sociaal Recht is aangewezen

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)
Cursus: een bundel met sociale wetgeving.
Literatuur en commentaren worden verspreid via Toledo

HRM luik (docent Anneleen Forrier)
Lievens, Filip (2006). *Handboek Human Resource Management. Back to basics*. Leuven: Lannoo Campus.
Aanvullingen (artikels, slides etc.) worden verspreid via Toledo

Competentieluik (docent Ann Moreels)
Materiaal wordt verspreid door de docent zelf

Aanbevolen leermiddelen

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo

Werkvormen

Omschrijving

Juridisch luik
De werkvormen worden afgewisseld, in beginsel volgens het volgende stramien. De onderwerpen worden steeds ingeleid door middel van een hoorcollege. Een aantal onderwerpen zullen verder worden uitgediept, in de vorm van een

discussieseminarie of werkcollege. Daarbij zullen theoretische- of beleidsinzichten en praktijkvoorbeelden ter discussie worden voorgelegd. Met een aantal onderwerpen zullen de studenten ook oefenen, zoals het leren lezen en interpreteren van een wettekst of een rechterlijke uitspraak, of het opstellen van juridische documenten.

HRM luik

Er wordt vooral gedoceerd in hoorcolleges. In de les wordt actieve participatie verwacht. Daarnaast moeten de studenten ook een paper schrijven.

Competentieluik

De competenties worden voornamelijk aangeleerd via interactieve oefeningen en rollenspelen.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag

1e examenperiode (januari)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (2 studiepunten)
Een schriftelijk examen.

HRM luik (docent Anneleen Forrier) (3 studiepunten)

De evaluatie bestaat uit 2 delen
(1) opdracht in kleine groepen (20%)
(2) schriftelijk examen (80%)

Competentieluik (docent Ann Moreels) (1 studiepunt)

De competentie 'Interviewen' wordt aangeleerd en geëvalueerd tijdens een workshop (1 dag).
Studenten worden beoordeeld op de kwaliteit van de voorbereiding van de opdracht voor de workshop, aanwezigheid, positieve en actieve medewerking tijdens de dag en inzicht in de persoonlijke leerpunten

Deze verdeling heeft enkel betrekking op de omvang van de leerstof, niet op de te verwerven competenties. Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor ieder deel minstens een voldoende te behalen

3e examenperiode (augustus/september)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (2 studiepunten)
Schriftelijk examen

HRM luik (docent Anneleen Forrier) (3 studiepunten)
Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (1 studiepunt)
Paper

Deze verdeling heeft enkel betrekking op de omvang van de leerstof, niet op de te verwerven competenties. Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor ieder deel minstens een voldoende te behalen

Examencontract

Geen examencontract mogelijk

Begeleiding

Anneleen Forrier is te bereiken op:
03/201.18.08 of 016/32.68.73
anneleen.forrier@lessius.eu

Frank Hendrickx is te bereiken op:
016/32.52.66
frank.hendrickx@law.kuleuven.be

Ann Moreels is bereikbaar via e-mail: ann.moreels@lessius.eu

Strategisch HRM

Code: HR1oStrHRM

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: De Winne Sophie, Hendrickx Frank, Moreels Ann

Coördinator: De Winne Sophie

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Strategisch HRM

Inhoud

Het opleidingsonderdeel Strategisch HRM gaat in op de manieren waarop HRM kan bijdragen aan een succesvolle invoering/toepassing van de ruimere bedrijfsstrategie in diverse contexten. Daarnaast worden een aantal juridische aspecten van personeelsbeleid behandeld en wordt de competentie 'presenteren' aangeleerd. Het opleidingsonderdeel bestaat dus uit 3 luiken:

1. HRM luik (docent Sophie De Winne)
2. Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)
3. Competentieluik (docent Ann Moreels)

1. HRM-Luik: Strategisch HRM (4 studiepunten)

Volgende thema's worden behandeld:

1. Verschillende rollen van de HR-manager
2. HRM en bedrijfsprestaties
3. Meten van de ROI (return on investment) van HRM
4. Organisatie van de HR-functie (bv. HR-uitbesteding, delegatie naar de lijn, e-HRM, shared services)
5. HR-dienstverlening (bv. kenmerken van goede dienstverlening, visie van verschillende stakeholders op HR-dienstverlening)
6. Kennisondersteunend HRM
7. HRM in diverse contexten
8. Kritische kanttekeningen bij strategisch HRM

2. Juridisch luik: Juridische aspecten van strategisch HRM (1 studiepunt)

Volgende thema's worden behandeld:

1. Arbeidsreglement en tucht
2. Privacy op het werk
3. Herstructurering en outsourcing

3. Competentieluik: Competentieontwikkeling Presenteren (1 studiepunt)

Diverse tips om een goede presentatie te maken en technieken om goed te presenteren zullen behandeld worden tijdens een workshop (1 dag), zowel theoretisch als in de vorm van oefeningen. De studenten krijgen feedback van de docent en van de medestudenten.

De kerncompetenties die verworven moeten worden in het opleidingsonderdeel zijn evenredig verdeeld over de verschillende luiken, i.e. HRM-luik, juridisch luik en competentieluik.

Doelstellingen

Beschrijving

Aan het eind van de cursus moet de student:

1. inzicht hebben in de strategische rol die HRM kan spelen in een bedrijf en de impact kunnen evalueren van bepaalde HRM-keuzes op de organisatie, op het gedrag van werknemers en op andere functionele domeinen in de organisatie
2. keuzes inzake strategisch HRM in een juridische context kunnen plaatsen
3. een praktijkprobleem m.b.t. strategische HRM-vraagstukken op een kritische en systematische wijze kunnen analyseren en een voorstel tot oplossing formuleren
4. kritisch kunnen reflecteren over de thema's (zowel functioneel/technische als juridische aspecten) die aan bod gekomen zijn
5. zelfstandig een logische, duidelijke, intern consistente en inhoudelijk verantwoorde redenering kunnen opbouwen n.a.v. specifieke vragen over thema's (zowel functioneel/technische als juridische aspecten) die aan bod gekomen zijn
6. weten aan welke criteria een goede presentatie voldoet en deze criteria in acht nemen bij het geven van presentaties

De kerncompetenties die verworven moeten worden in het opleidingsonderdeel zijn evenredig verdeeld over de verschillende luiken, i.e. HRM-luik, juridisch luik en competentieluik.

Vereiste voorkennis

Competenties

Basiskennis uit het opleidingsonderdeel 'Mens & Organisatie' (Ba3) is aangewezen.

Basiskennis van 'Sociaal Recht' is aangewezen.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

HRM luik (docent Sophie De Winne)

Sels, L. en De Winne, S. 2005. *HRM in breedbeeld. Een toetsing van retoriek aan realiteit*. Leuven: ACCO.

Teksten en slides worden verspreid via Toledo.

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)

Een bundel met sociale wetgeving.

Teksten en commentaren worden verspreid via Toledo.

Competentieluik (docent Ann Moreels)

Informatie en teksten worden verspreid via Toledo.

Aanbevolen leermiddelen

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- permanente evaluatie

1e examenperiode (januari)

/

2e examenperiode (juni)

HRM luik (docent Sophie De Winne) (14/20)

De evaluatie bestaat uit 2 delen:

- (1) individuele opdracht (3/20)
- (2) schriftelijk examen (11/20)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (3/20)

Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (3/20)

De competentie 'Presenteren' wordt aangeleerd en geëvalueerd tijdens een workshop (1 dag).

De student wordt beoordeeld op de kwaliteit van de voorbereiding van de opdracht voor de workshop, zijn/haar aanwezigheid, positieve en actieve medewerking tijdens de dag en een kort overzicht van leerpunten (gemaakt door de student na de workshop).

Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor elk luik minstens een voldoende te behalen.

3e examenperiode (augustus/september)

Studenten die niet geslaagd zijn op het opleidingsonderdeel Strategisch HRM moeten een examen afleggen dat de drie luiken behelst.

HRM luik (docent Sophie De Winne) (14/20)

- (1) individuele opdracht (3/20)
- (2) schriftelijk examen (11/20)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (3/20)

Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (3/20)

Uitwerken van een paper met (1) theoretische en technische informatie over het geven van presentaties en kritische bedenkingen en (2) de neerslag van een eigen ervaring met presenteren.

Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor elk luik minstens een voldoende te behalen.

Examencontract

Geen examencontract mogelijk.

Begeleiding

Sophie De Winne is bereikbaar via telefoon (03/201.18.37 of 016/32.66.85) of via e-mail (sophie.dewinne@lessius.eu).

Frank Hendrickx is te bereiken via telefoon (016/32.52.66) of via e-mail (frank.hendrickx@law.kuleuven.be).

Ann Moreels is bereikbaar via e-mail (ann.moreels@lessius.eu).

Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen

Code: HR1oArbMArbV

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Forrier Anneleen, Hendrickx Frank, Moreels Ann

Coördinator: Forrier Anneleen

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen

Inhoud

Het opleidingsonderdeel Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen gaat dieper in (1) op de werking van de arbeidsmarkt en actuele thema's en trends op de arbeidsmarkt en (2) op processen en structuren die de verhoudingen tussen de partijen in het arbeidsbestel vormgeven. De competentie onderhandelen wordt aangeleerd.

Luik 1: Juridische aspecten van arbeidsverhoudingen (2 studiepunten)

Volgende thema's worden o.a. behandeld:

1. Sociaal overleg en vakbonden
2. CAO-recht
3. De ondernemingsraad en inspraak in KMO's
4. Comité PBW en vakbondsafvaardiging
5. Collectieve arbeidsconflicten en staking
6. Arbeidsinspectie, bemiddeling, arbeidsgerechten

Luik 2: Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen (3 studiepunten)

Volgende thema's worden o.a. behandeld:

1. De werking van de arbeidsmarkt
2. Actuele thema's en trends op de arbeidsmarkt (zoals o.a. de vergrijzing)
3. De houding en rol van de verschillende partijen op de arbeidsmarkt m.b.t. deze thema's

Luik 3: Competentieontwikkeling Onderhandelen (1 studiepunt)

Diverse onderhandelings technieken worden behandeld tijdens een workshop (1 dag), zowel theoretisch als praktisch via oefeningen. De studenten krijgen feedback van de docent en van de medestudenten.

Gezien de kerncompetenties van het opleidingsonderdeel evenredig verdeeld zijn over de verschillende delen (Juridisch luik (luik 1), HRM luik (luik 2) en Competentieluik (luik 3), moeten studenten voor ieder deel minstens een voldoende behalen om het opleidingsonderdeel succesvol af te sluiten.

Doelstellingen

Beschrijving

De cursus beoogt niet enkel de ontwikkeling van kennis, maar heeft ook tot doelstelling het vermogen tot kritisch reflecteren te ontwikkelen en de student aan te leren de kennis opgebouwd in het opleidingsonderdeel toe te passen. Aan het eind van de cursus moet de student:

1. inzicht hebben in het sociaal overlegmodel in België

2. arbeidsmarktgegevens kunnen interpreteren
3. het actuele arbeidsmarktdebat kunnen volgen
4. inzicht hebben in actuele arbeidsmarktthema's, d.w.z. in staat zijn om een beargumenteerd antwoord te geven op vragen als
  - wat is het probleem
  - wat zijn mogelijke oplossingen
  - hoe staan de verschillende partijen tegenover deze oplossingen
5. de competentie Onderhandelen ontwikkeld hebben

Vereiste voorkennis

Competenties

Basiskennis van Sociaal Recht is aangewezen

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)
Cursus: een bundel met sociale wetgeving.
Literatuur en commentaren worden verspreid via Toledo

HRM luik (docent Anneleen Forrier)
Materiaal (artikels, slides etc.) wordt verspreid via Toledo

Competentieluik (docent Ann Moreels)
Materiaal wordt verspreid door de docent zelf

Aanbevolen leermiddelen

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo

Werkvormen

Omschrijving

Juridisch luik
De werkvormen worden afgewisseld, in beginsel volgens het volgende stramien. De onderwerpen worden steeds ingeleid door middel van een hoorcollege. Een aantal onderwerpen zullen verder worden uitgediept, in de vorm van een discussieseminarie of werkcollege. Daarbij zullen theoretische- of beleidsinzichten en praktijkvoorbeelden ter discussie worden voorgelegd. Met een aantal onderwerpen zullen de studenten ook oefenen, zoals het leren lezen en interpreteren van een wettekst of een rechterlijke uitspraak, of het opstellen van juridische documenten.

HRM luik
Er wordt vooral gedoceerd in hoorcolleges. In de les wordt actieve participatie verwacht. Daarnaast moeten de studenten ook een paper schrijven.

Competentieluik
De competenties worden voornamelijk aangeleerd via interactieve oefeningen en rollenspelen.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag

2e examenperiode (juni)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (2 studiepunten)
Een schriftelijk examen.

HRM luik (docent Anneleen Forrier) (3 studiepunten)
De evaluatie bestaat uit 2 delen

- (1) opdracht (20%)
- (2) schriftelijk examen (80%)

Competentieluik (docent Ann Moreels) (1 studiepunt)
De competenties worden aangeleerd en geëvalueerd tijdens een workshop.
Aanwezigheid en positieve en actieve medewerking zijn van doorslaggevend belang voor de evaluatie

Deze verdeling heeft enkel betrekking op de omvang van de leerstof, niet op de te verwerven competenties. Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor ieder deel minstens een voldoende te behalen

3e examenperiode (augustus/september)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (2 studiepunten)
Schriftelijk examen

HRM luik (docent Anneleen Forrier) (3 studiepunten)
Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (1 studiepunt)

Paper

Deze verdeling heeft enkel betrekking op de omvang van de leerstof, niet op de te verwerven competenties. Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor ieder deel minstens een voldoende te behalen

Examencontract

Geen examencontract mogelijk

Begeleiding

Anneleen Forrier is te bereiken op:
03/201.18.08 of 016/32.68.73
anneleen.forrier@lessius.eu

Frank Hendrickx is te bereiken op:
016/32.52.66
frank.hendrickx@law.kuleuven.be

Ann Moreels is bereikbaar via e-mail: ann.moreels@lessius.eu

Globale politieke en juridische omgeving

Code: IZ1oGPJO

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Claeys Stijn, Govaerts Francois, Roctus Dirk

Coördinator: Roctus Dirk

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Globale politieke en juridische omgeving

Inhoud

Een eerste module behandelt de economisch-rechtelijke normen van de Wereldhandelsorganisatie en van de Europese Unie.

- Economisch-rechtelijke normen in het kader van de Wereldhandelsorganisatie: GATT, GATS, TRIPS
- Bijzondere aspecten van Europees Economisch Recht:
  - Douane-unie en vrij verkeer (goederen, dienstverlening, vestiging, kapitaalverkeer en betalingsverkeer)
  - Steunmaatregelen van de lidstaten
  - Anti-dumpingregime
  - Geschillenregeling inzake Europees economisch recht

De tweede module gaat dieper in op de politieke omgeving in de verschillende landen en regio's van de wereld. De bestaande politieke systemen en geldende beleidsmaatregelen beïnvloeden ondernemings-strategie en –beleid. Er wordt ingegaan op de verschillende niveaus van overheid van regionaal, nationaal tot internationaal niveau en hoe daarop als internationaal bedrijf in te spelen.

Bijvoorbeeld:

- Actuele internationale politieke verhoudingen en hun belang voor internationale managers
- Europees besluitvormingsproces en impact van Europees beleid op ondernemingen
- Belang en impact van Belgisch en Vlaams buitenlands beleid op privé-sector

Doelstellingen

Beschrijving

Studenten kunnen aan het einde van dit opleidingsonderdeel de impact van de globale verschillen in de politieke en juridische omgeving op het internationale strategische en operationele ondernemingsbeleid van een bedrijf evalueren en managen.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

Begeleiding

De studenten kunnen steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichting.

Internationaal zaken doen

Code: IZ10I2D

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: De Beule Filip, Van Beveren Ilke

Coördinator: Van Beveren Ilke

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Internationaal zaken doen

Inhoud

Deze cursus bestaat uit drie modules.

De eerste module beschrijft de basisconcepten en economische modellen ter evaluatie van internationale locatiekeuzes. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de praktische implementatie van een locatiekeuze in specifieke sectoren. De volgende sectoren worden daarbij specifiek behandeld: Kleding en mode; high-tech; auto­mobiel en agro-food.

De tweede module gaat dieper in op de betekenis van buitenlandse directe investeringen voor gast- en thuislanden, met bijzondere aandacht voor de impact op het thuisland. Specifieke topics die aan bod komen zijn:

- Impact van uitgaande buitenlandse investeringen op de tewerkstelling, productie en export in het thuisland.
- Gevolgen van globalisatie op de samenstelling van de beroepsbevolking in het thuisland.
- Gevolgen van globalisatie voor de productiestructuur in het thuisland.

De derde module bestaat uit het uitwerken van een internationalisatieproject voor een specifieke onderneming, sector en land, inclusief het maken van een marktstudie. Dit project resulteert in een groeps­werk (paper) die mondeling gepresenteerd en verdedigd dient te worden tijdens de laatste colleges.

Doelstellingen

Beschrijving

Studenten hebben aan het einde van dit opleidingsonderdeel affiniteit met internationaal zaken doen in specifieke sectoren en verschillende regio's. Ze zijn in staat om een analyse te maken van een potentiële lokalisatiebeslissing van een onderneming. Naast een gestructureerde, schriftelijke motivering van deze locatiekeuze, zijn ze eveneens in staat om deze mondeling te presenteren.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Lesmateriaal (wetenschappelijke artikels en slides) wordt ter beschikking gesteld via Toledo.

Aanbevolen leermiddelen

Ghemawat, Pankaj (2007) *Redefining Global Strategy: Crossing Borders in a World where Differences still Matter* (Harvard: Harvard Business School Publishing).
Dicken, Peter (2007) *Global Shift* (Sage Publications).

Werkvormen

Omschrijving

Naast hoorcolleges worden er ook een aantal interactieve sessies georganiseerd waarin specifieke gevalstudies geanalyseerd worden. Het groeps­werk (uitwerken van een internationalisatieproject) wordt tijdens de colleges gepresenteerd. Hierbij wordt ruimte voorzien voor kritische reflectie vanuit de groep.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- presentatie
- Peerassessment/selfassessment

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen. De studenten dienen verder een marktanalyse te maken van een uitgekozen sector in een bepaalde regio/land. Deze studie dient gepresenteerd en mondeling verdedigd te worden.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen.

Begeleiding

De studenten kunnen steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichting.

Supply Chain Management

Code: OM1oSCMan

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Engels, Nederlands

Docenten: Claerhout Diederik, Weyns Paul

Coördinator: Claerhout Diederik

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Supply Chain Management

Inhoud

De informatie- en materiaalstroom in een supply chain wordt kritisch geanalyseerd, waarbij het belang van een goed voorraadbeheer binnen een aanbodsketen aan bod komt. Een hoge mate van participatie is nodig in deze cursus, zowel bij het oplossen van gevalstudies, als bij het spelen van het bierspel (beer game). Bij dit logistiek bedrijfssimulatiespel is de doelstelling aan te tonen hoe structuren in relaties met de wereld rondom de onderneming soms onverwachte en ongewenste resultaten opleveren.

Strategische betekenis betekenis van integrale logistiek

1. Competitief voordeel
2. Omgevingsfactoren
3. Integrale logistiek: omschrijving en kerngebieden
4. "What Is the Right Supply Chain for Your Product?"

Klantenservice

1. Het begrip "waarde"
2. De vijf dimensies van waarde
3. Customer service
4. Prestatie-indicatoren

Configuratie van een logistiek netwerk (Inclusief gevalstudie)

1. Nodige gegevens
2. Validering van model en data
3. Oplossingstechnieken

Voorraadbeheer

1. Bepalen van bestelpunt en ~grootte
2. Risk Pooling
3. Centrale en decentrale systemen
4. Voorraden in de logistieke keten

Gebruiken van informatie

Gevalstudie: Barilla SpA

1. Het bullwhip effect
2. Prognoses
3. Coördineren van systemen
4. Integratie

Strategische partnerships

Gevalstudie

1. Het globale kader
2. Third-Party Logistics
3. Partnerships

Informatietechnologie

1. Bedoeling van informatietechnologie
2. E-commerce en e-business
3. Componenten van een Supply Chain Management System

Doelstellingen

Beschrijving

Doel is het inzicht te verwerven dat de *interne* materiaal- en informatie-stroom ingebed ligt in de *totale* materiaal- en informatiestroom van de logistieke keten. De idee van lokale suboptimalisatie van elk deel van de keten weegt niet op tegen de globale optimalisatie van de totale keten.

De informatie- en materiaalstroom in een supply chain wordt kritisch geanalyseerd, waarbij het belang van een goed voorraadbeheer binnen een aanbodsketen aan bod komt. Een hoge mate van participatie is nodig in deze cursus, zowel bij het oplossen van gevalstudies, als bij het spelen van het bierspel (beer game). Bij dit logistiek bedrijfssimulatiespel is de doelstelling aan te tonen hoe structuren in relaties met de wereld rondom de onderneming soms onverwachte en ongewenste resultaten opleveren.

Vereiste voorkennis

Competenties

De bedrijfseconomische en statistische kennis zoals zij verworven is na het derde jaar bachelor handelswetenschappen of het schakelprogramma handelswetenschappen.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Handboek: Simchi-Levi, Kaminsky and Simchi-Levi, *Designing and managing the supply chain*, McGraw-Hill, 3de ed., 2008. Wetenschappelijke artikels en vakliteratuur zullen tijdens de lessen uitgedeeld worden.

Werkvormen

Omschrijving

Hoorcolleges, cases worden in groep uitgewerkt.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

Schriftelijk examen.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen.

Examencontract

Schriftelijk examen.

Begeleiding

Wanneer men vragen heeft kan men zich wenden tot de docent.

Haveneconomie, transport en logistiek

Code: OM1oHaTrLo
Groep: /
Studiepunten: 6
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Coeck Chris
Coördinator: Coeck Chris

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Haveneconomie, transport en logistiek

Inhoud

Haveneconomie, transporteconomie en logistiek management moeten op een geïntegreerde wijze bestudeerd worden. Aangezien verkeer en vervoer in de loop van de geschiedenis van essentieel belang zijn geweest voor de functionering van de economie en het maatschappelijke leven, hebben de disciplines vertakkingen op uiteenlopende terreinen van de economische wetenschap.

In een eerste deel worden bij wijze van inleiding enkele belangrijke begrippen met betrekking tot het vervoerssysteem besproken en wordt het studieterrein van de zeehaven en haar economische omgeving afgebakend, gedefinieerd en beschreven. Vervolgens worden de economische betekenis en de organisatie van de vervoerseconomie en –logistiek geanalyseerd. Doorheen de cursus wordt aanvullend op de algemene begrippen van de haven- en transporteconomie een inzicht gegeven van de logistieke organisatie van het vervoer alsook van de werking van een haven als belangrijkste draaischijf van vervoer en van welvaartscreatie. De werking van een polyvalente zeehaven met een grote verscheidenheid aan behandelde goederen op terminals die qua kenmerken en lay-out erg van elkaar verschillen wordt besproken, alsook de verschillende beroepen en diensten die kunnen worden onderscheiden. Tenslotte wordt de rol van de zeehavens als vestigingsplaatsen voor industrieën aangegeven, wordt concurrentie tussen havens en havenproductiviteit besproken en wordt het belang van de havens voor een stad, regio en natie diepgaand geanalyseerd.

Doelstellingen

Beschrijving

De studenten moeten in staat zijn

1. de (geografische, economische, technische en organisatorische) aspecten die verband houden met en van belang zijn voor de haveneconomie, de vervoerseconomie en de logistiek te begrijpen en in de juiste context te plaatsen;
2. de impact van transport en logistiek op strategisch en operationeel vlak te kunnen schetsen;
3. een wetenschappelijke benadering op basis van de aangegeven analysemethoden en analysetechnieken te combineren met een praktische en beleidsmatige aanpak

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Handboek: Coeck, C, J-P. Merckx en A. Verbeke (2006), "Haveneconomie en -logistiek", Garant Uitgeverij.

Aanbevolen leermiddelen

Macharis, C en J. Van Mierlo (2006), "Goederen- en Personenvervoer: Vooruitzichten en Breekpunten", Garant Uitgeverij.

Blauwens, G., P. De Baere en E. Van De Voorde (2001), "Vervoerseconomie", Standaard Uitgeverij.

Werkvormen

Omschrijving

De bedrijfseconomische en statistische kennis zoals zij verworven is na het derde jaar bachelor handelswetenschappen of

het schakelprogramma handelswetenschappen.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen

Examencontract

Schriftelijk examen

Begeleiding

Wanneer men vragen heeft kan men zich wenden tot de docent.

Governance and operational management

Code: OM1oGovOpMan

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Engels, Nederlands

Docenten: Meerts Jef

Coördinator: Meerts Jef

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Governance and operational management

Inhoud

De cursus is ontwikkeld rond vijf dimensies. Een eerste dimensie is strategie, waarbij het proces van strategische ontwikkeling ondersteund wordt door instrumenten zoals scenarioplanning. Een tweede dimensie is de omgeving waarbinnen het bedrijf opereert, hierin staan de uitdagingen van globalisering en het risicobeheer centraal. De derde dimensie bestaat uit 'people'. Aspecten zoals Change management, Balanced Score Card, enz. komen hier aan bod. De vierde dimensie bestaat uit de processen, waarbij dieper wordt ingegaan op de optimalisering van bedrijfsprocessen, kwaliteitsbeheersing en Lean Six Sigma. De laatste dimensie is de technologiedimensie. Hier komen strategieën aan bod om diensten aan klanten aan te bieden.

Doelstellingen

Beschrijving

Deze cursus is gebaseerd op de rol van de Chief Operations Officer (COO) in een bedrijf. Je bent in staat:

1. de kerntaken te onderscheiden die geïnitieerd worden door Corporate en ICT Governance.
2. de stuwende krachten en katalyserende factoren te schetsen van het Enterprise Business Model.
3. de stuwende krachten en de beperkingen te begrijpen en toe te passen om efficiënte en effectieve bedrijfsoperaties op te zetten.
4. de kerntechnieken te begrijpen om operational management en communicatie te bevorderen.

Vereiste voorkennis

Competenties

De bedrijfseconomische en statistische kennis zoals zij verworven is na het derde jaar bachelor handelswetenschappen of het schakelprogramma handelswetenschappen.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen.

Examencontract

Schriftelijk examen.